

ÅRSRAPPORT 2011

Arbeidstilsynet

VI HAR UTFØRT
2050 TILSYN
HVOR STYRKET TILRETTELEGGING
OG OPPFØLGING HAR VÆRT TEMA

ANSTENDIG GOD START INKLUDERENDE ENGASJERT TRYGT ARBEIDSTID

INKLUDERENDE s. 3-5

TRYGT s. 7-9

ANSTENDIG s. 10

ARBEIDSTID s. 11

ENGASJERT s. 12-14

GOD START s. 15

KONTAKTINFO s. 16

 UTFYLLENDE INFO finner du på årsrapportens webside

- ARBEIDSTILSYNET er en statlig etat, underlagt Arbeidsdepartementet.
- Etatens **OPPGAVE** er å føre tilsyn med at virksomhetene følger arbeidsmiljølovens krav.
- Etatens **LEDES AV** direktør Ingrid Finboe Svendsen.

ALLE FOTO er hentet fra Arbeidstilsynets eget arkiv eller Colorbox og Shutterstock om ikke annet er nevnt.

Arbeidsgiver har ansvar for at ingen blir syke, skader seg eller dør på jobb. Dette gjelder så vel innleide arbeidstakere, som virksomhetens egne ansatte.

Forebygging av sykefravær, tilrettelegging av arbeidsplassen og oppfølging av sykmeldte er viktige innsatsområder for å hindre utstøtning fra arbeidslivet.

Arbeidstilsynet har i 2011 gjennomført 2050 tilsyn hvor styrket tilrettelegging og oppfølging har vært tema. Manglende systematisk HMS-arbeid og manglete bruk av bedriftshelsetjeneste er et gjennomgående avvik.

**ALLE SKAL HA
MULIGHET
TIL Å DELTA I
ARBEIDSLIVET**

INKLUDERENDE ➤

“ Du skal være like frisk når du går fra jobb, som da du kom.”

PÅ LAG

Prosjektet «På lag» har i 2011 vært Arbeidstilsynets hovedaktivitet i den forsterkede innsatsen for et mer inkluderende arbeidsliv. I 2011 ble det gjennomført 1750 tilsyn i helse- og omsorgssektoren, NAV, kultursektoren, frisørbransjen, varehandel, inkl. apotek og undervisningssektoren. «På lag» har som mål å sette inkluderende arbeidsliv, tilrettelegging og oppfølging på agendaen.

Oppfølgingstilsyn har blant annet avdekket at 84 prosent av virksomhetene opplever å ha fått økt kunnskap om tilrettelegging og oppfølging som følge av Arbeidstilsynets tilsyn.

JOB FOR HELSA

Jobb for helse! er en kommunikasjonskampanje i regi av Helsedirektoratet, NAV og Arbeidstilsynet som startet i november 2011. Kampanjen er en del av myndighetenes innsats for et inkluderende arbeidsliv, og omhandler både forebygging og oppfølging av sykefravær.

Hovedbudskapet handler om de helsebringende effektene av det å delta i arbeidslivet. Kampanjen skal fremme samarbeidet mellom arbeidsgiver, sykmelder

og NAV slik at den sykmeldte kommer best mulig tilbake i jobb og aktivitet. Kampanjen skal inspirere og tilgjengeliggjøre praktiske hjelpemidler for å fremme bedre helse og lavere sykefravær i arbeidslivet. Kampanjen følger opp endringene i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven fra 1. juli 2011 med krav om tidligere og tettere oppfølging av sykmeldte.

HINDRE UTSTØTING

Arbeidstilsynets nasjonale prosjekt «Bedre Kjemi» startet i 2008. Siden da er det gjennomført 3600 tilsyn og av disse fikk virksomhetene til sammen 11 000 varsler om pålegg. Dette gir en reaksjonsprosent på nærmere 80 prosent, og et snitt på fire påleggspunkter per virksomhet. Kreftregisteret anslår at det årlig dør i underkant av 400 personer av kreft på grunn av kjemikalier, 50 personer på grunn av radon og 100-120 personer som følge av asbest.

Kroniske helseskader kan være resultat av langvarig eksponering for små doser kjemikalier som hver for seg ikke nødvendigvis gir forgiftningssymptomer. Skader kan også oppstå ved at enkelte stoffer hopper opp (akkumuleres) i kroppen. Dermed settes ikke sykdom eller eventuell dødsårsak i sammenheng med tidligere arbeidsforhold.

Arbeidslivet skal være attraktivt for arbeidstakere i alle livsfaser, og tilgjengelig for alle som vil og kan arbeide

DER EN BLIR SYK, ER DET OFTE FARE PÅ FERDE FOR FLERE

En av meldingene om arbeidsrelatert sykdom som Arbeidstilsynet mottok i 2011, gjaldt en mann som hadde utviklet alvorlig lungesykdom etter mange års arbeid som feier og vedlikeholdsarbeider i en kommune. Feiere har et meget belastende og risikofylt arbeid. Klatring i stiger med mye utstyr, fare for fall ved arbeid i høyden, store fysiske belastninger, og fare for å utvikle lungesykdom (KOLS) og kreft på lang sikt er eksempler på risikoforhold som denne yrkesgruppen er utsatt for.

MARKEDSKONTROLL KJEMI

Markedskontroll henger nært sammen med tilsyn med kjemisk helsefare i ulike bransjer.

Det føres årlig rundt 300 tilsyn med at importører og produsenter av kjemiske stoffer klassifiserer og merker kjemikaliene/produktene sine i henhold til regelverket og at sikkerhetsdatabladene er korrekte.

HENSIKTEN MED DISSE KONTROLLENE ER I HOVEDSAK Å:

- ✔ *Sørge for at arbeidstakerne får tilstrekkelig informasjon om kjemikaliene de jobber med*
- ✔ *Sikre at informasjonen på merkeetikettene og i sikkerhetsdatabladene blir bedre*

Virksomheter skal ta farene knyttet til eksponering for kjemiske og biologiske faktorer på alvor, og Arbeidstilsynet har derfor økt antall tilsyn i bransjer og virksomheter med størst risiko for luftveis- og hudlidelser, nevrologiske skader og arbeidsbetinget kreft.

VISSTE DU AT

De fleste arbeidsgivere ønsker å strekke seg langt for at arbeidstakerne skal kunne være på jobb også når de har helseproblemer, men mange har for lite kunnskap om hva som skal til og hva som kreves.

Det ble sendt inn over 2400 meldinger om arbeidsrelatert sykdom til Arbeidstilsynet fra norske leger i 2011.

Etter oppfordring fra meldene leger gjennomførte Arbeidstilsynet et tilsyn i virksomheten hvor mannen var ansatt. Arbeidstaker opplevde stor arbeidsbelastning, og det å benytte verne- og sikringsutstyr ble derfor sett på som en ekstra belastning, men likevel er dette eneste mulige tiltak for å unngå innånding av helseskadelig feiestøv i arbeidet.

Arbeidsgiver ble pålagt å iverksette tiltak for å sikre at arbeidstakers helsetilstand ikke ble forverret av arbeidet, og å sørge for at arbeidet ble tilrettelagt slik at arbeidstakeren kunne arbeide uten kjemisk påvirkning. Feiere må bruke åndedrettsvern for å forebygge luftveislidelser. Arbeidsgiver må sørge for å tilrettelegge slik at feiere har mulighet til å bruke verneutstyr, uten at det medfører en for stor tilleggsbelastning, og slik at bruken tilpasses det øvrige arbeidet som skal utføres. Arbeidsgiver måtte også iverksette tiltakene for andre arbeidstakere med lignende oppgaver.

Oppfølging av innmeldte arbeidsrelaterte sykdommer er et prioritert område for Arbeidstilsynet, både for å følge opp enkelttilfeller av sykdom, men også få oversikt over mulige arbeidsrelaterte helseproblemer hos enkelte arbeidstakergrupper.

Det meldes om flest diagnoser knyttet til hørselskader, etterfulgt av sykdommer i åndedrettsystemet.

DEN GODE HJELPER

Noen bransjer har et mer risikofylt arbeidsmiljø enn andre, med større sjanser for sykdommer, skader og psykiske belastninger. Disse er pålagt å knytte til seg godkjent bedriftshelsetjeneste, som skal være fagkyndige og rådgivende innen forebyggende helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.

Sjekk om din bedriftshelsetjeneste er godkjent av Arbeidstilsynet på våre websider - <http://bit.ly/Li9r7P>

52 PERSONER
DØDE
PÅ JOBB I
2011

VI HAR UTFØRT
2050 TILSYN
HVOR STYRKET TILRETTELEGGING
OG OPPFØLGING HAR VÆRT TEMA

DET BLE GJENOMFØRT TILSYN I
100 I 2011
UNGDOMSBEDRIFTER
I VIDEREGÅENDE SKOLE

CA. **90 000**
PERSONER SKADER SEG
PÅ JOBB hvert
år

I 2011 HADDE ARBEIDSTILSYNET
14500
MEDIEOPPSLAG

“ Enkelt sagt handler det om å se på hva som kan gå galt, og hva du kan gjøre for å hindre at det skjer.”

TRYGT ➤

INGEN SKAL SKADE SEG ELLER BLI SYKE PÅ JOBB

MANGELFULL OVERSIKT KAN TRUE SIKKERHETEN

Hver fjerde kontrollerte virksomhet mangler oversikt over risiko for arbeidstakere, samfunn og miljø. Dette var resultatet av en felles tilsynsaksjon gjennomført av Klima- og forurensningsdirektoratet, Strålevernet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Arbeidstilsynet i nær 800 virksomheter i 2011.

Mer enn 300 inspektører over hele landet kontrollerte hva virksomhetene gjør for å kartlegge og redusere risiko. Målet med aksjonen var å øke sikkerheten på norske arbeidsplasser og for samfunnet og miljøet.

NYBROTTSARBEID

Arbeidstilsynet tok i 2011 et nytt initiativ for å høyne arbeidsmiljøstandarden i norsk arbeidsliv. En ordning med bransjekontakt for bygg- og anleggsbransjen skal styrke oppfølging og dialog med en viktig bransje som fortsatt har behov for å styrke etterlevelsen av lover og forskrifter innenfor Arbeidstilsynets ansvarsområde.

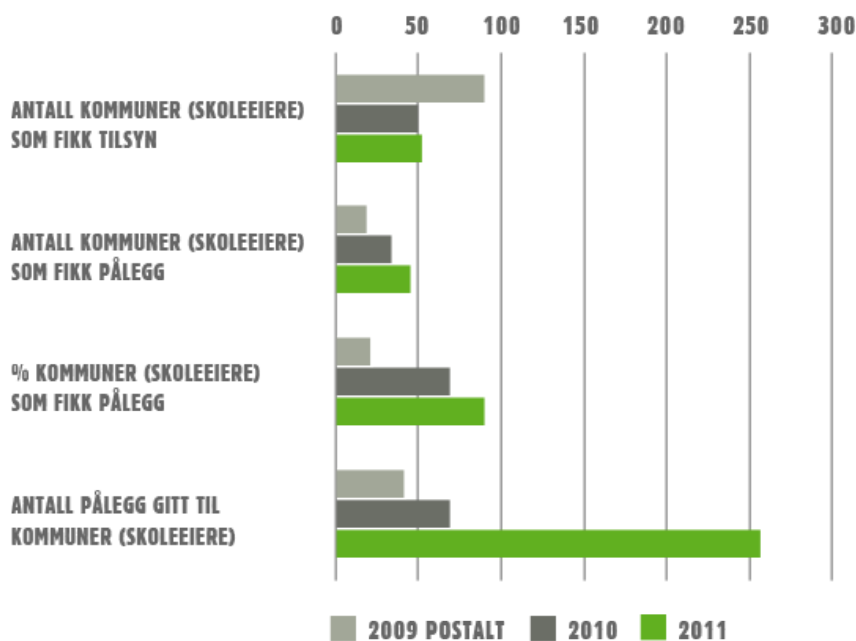
Ordningen er i første omgang ment som et pilotprosjekt fra 1. januar 2012 og fram til sommeren 2014.

Målgruppen for arbeidet er byggherrer, entreprenører og sentrale organisasjoner.

INGEN SKAL BLI SYKE PÅ JOBB

“ En voksen nordmann puster daglig inn 15 kilo luft. Hele 13 kilo av den luften får vi innendørs. Da må vi interessere oss for det som skjer der folk er.”

Det sier overlege Jan Vilhelm Bakke i Arbeidstilsynet. De siste årene har Arbeidstilsynet hatt fokus på inneklimate. Etter en større kampanje rettet mot skoler i 2009 og 2010 hvor inneklimate var et av temaene, har Arbeidstilsynet i 2011 gjennomført tilsyn ved 132 skoler i 53 kommuner med tema «Inneklimate i offentlige bygg».

I tilsynene i 2011 svarte 47 prosent at kommunen hadde gjennomført risikovurdering av inneklimate i de skolene de hadde ansvar for. 27 prosent oppga at kommunen hadde en skriftlig overordnet vedlikeholdsstrategi. Dette viser at en uakseptabel høy andel av kommunene ikke kan dokumentere et forsvarlig inneklimate i skolene.

Ca. 80 prosent av kommunene har fått pålegg om å forbedre sine systemer. Dårlig inneklimate kan føre til hyppigere og verre luftveisinfeksjoner og plager av allergi og astma. De får mer unormal trøtthet, hodepine og konsentrasjonsproblemer, men også slimhinnesymptomer, luftveisirritasjon og hudplager. Et produktivitetstap på 6-9 prosent på grunn av nedsatt konsentrasjon og arbeidsevne er ikke uvanlig ved dårlig inneklimate.

Alle ansatte har ansvar for å si i fra når vedlikeholdet svikter og dersom det oppstår sykdom som kan skyldes arbeid i dårlig vedlikeholdte bygninger. For 2012 har Arbeidstilsynet planlagt over 500 tilsyn med offentlige bygg.

Meldinger om arbeidsrelatert sykdom sendt til Arbeidstilsynet i 2011 - etter næring

Næringsområde	Antall meldinger	Prosent av meldinger
Industri	819	34 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	484	20 %
Off. administrasjon og forsvar, og trygdeordninger i off. forvaltning	181	7 %
Varehandel, reparasjon av motorvogner	172	7 %
Transport og lagring	138	6 %
Bergverksdrift og utvinning	122	5 %
Helse- og sosialtjenester	104	4 %
Undervisning	58	2 %
Jordbruk, skogbruk og fiske	57	2 %
Faglig, vitenskaplig og teknisk tjenesteyting	52	2 %
Annen tjenesteyting	47	2 %
Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	43	2 %
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	34	1 %
Ukjent/ufinert	30	1 %
Forretningsmessig tjenesteyting	26	1 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	23	1 %
Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	8	0 %
Omsetning og drift av fast eiendom	8	0 %
Informasjon og kommunikasjon	8	0 %
Finansierings- og forsikringsvirksomhet	3	0 %
Sum	2417	100%

Meldinger om arbeidsrelatert sykdom sendt til Arbeidstilsynet i 2009 - 2011 - etter diagnosekapittel

Diagnosekapittel	2009	2010	2011
Støyskader	64 %	64 %	62 %
Sykdommer i åndedrettssystemet	10 %	9 %	11 %
Sykdommer i muskel-, skjelettsystemet og bindevev	7 %	7 %	7 %
Symptomer, tegn, unormale kliniske funn og lab.funn	4 %	5 %	5 %
Sykdommer i hud og underhud	6 %	5 %	5 %
Svulster	3 %	3 %	3 %
Forgiftninger og visse andre konsekvenser av ytre årsaker	2 %	2 %	2 %
Psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser	1 %	1 %	2 %
Sykdommer i nervesystemet	1 %	1 %	1 %
Sykdommer i sirkulasjonssystemet	1 %	1 %	1 %
Faktorer som har betydning for helsetilstand	1 %	1 %	1 %
Sykdommer i øyet og øyets omgivelser	0 %	0 %	0 %
Visse infeksjonssykdommer og parasittsykdommer	0 %	0 %	0 %
Sum	100 %	100 %	100 %
Antall meldinger	2437	2790	2417

Arbeidsskadedødsfall etter næring i 2011

Næringsgruppe kode	Diagnosekapittel	2009
01-03	Jordbruk, skogbruk og fiske	4
05-09	Bergverksdrift og utvinning	1
10-33	Industri	9
35-39	Elektrisitet, vann og renovasjon	2
41-43	Bygge- og anleggsvirksomhet	11
45-47	Varehandel, motorvognreparasjoner	
49-53	Transport og lagring	4
55-56	Overnatting og serveringsvirksomhet	3
58-63	Informasjon og kommunikasjon	2
64-66	Finansiering- og forsikringsvirksomhet	
68-75	Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	
77-82	Forretningsmessig tjenesteyting	1
84	Off. administrasjon, forsvar og sosialforsikring	8
85	Undervisning	
86-88	Helse- og sosialtjenester	4
90-99	Personlig tjenesteyting	2
00	Uoppgitt	1
Totalt		52*

*11 av de omkomne døde i forbindelse med terrorangrepet på Utøya og regjeringskvartalet 22. juli.

Tallene omfatter ikke dødsfall på sjøfarts-, olje- og fiskestyresmaktens tilsynsområder.

ARBEIDSTILSYNET ER VARSLET

Arbeidstilsynet ble i 2011 varslet om ca. 1700 arbeidsulykker, og har gransket over 1000 av disse. Arbeidstilsynet samarbeider også noen ganger med politiet i etterforskning av ulykker, og etterforskningen skal gi svar på om det har vært brudd på lov- og regelverk.

“ *Arbeidsgiver har plikt til å varsle Arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet når det skjer en alvorlig ulykke.* ”

VISSTE DU AT

52 personer døde på jobb i 2011.

3000 personer antas å få diagnosen KOLS hvert år på grunn av eksponeringer på jobben.

81 personer i industrien har omkommet de siste 10 årene.

Arbeidstilsynet ble varslet om ca. 1700 arbeidsulykker i 2011, og har gransket over 1000 av disse.

Arbeidstilsynet gjennomførte nærmere 3000 tilsyn i 2011 for å forebygge arbeidsulykker og redusere skadeomfang.

Arbeidstilsynet har gjennomført mer enn 150 informasjonsmøter med offentlige byggherremiljøer, og over 100 møter med private byggherremiljøer eller organisasjoner.

Ca. 90 000 personer skader seg på jobb hvert år.

ANSTENDIG

ALLE HAR RETT PÅ ANSTENDIGE ARBEIDSFORHOLD

Alle arbeidstakere har rett på anstendige arbeidsforhold. Erfaringene fra Arbeidstilsynets 2700 sosial-dumping tilsyn i 2011, viser at det særlig er utenlandske virksomheter og utsendte arbeidstakere som har høyest risiko for å få vesentlig dårligere lønns- og arbeidsforhold enn normalt i Norge.

Arbeidstilsynets innsats mot sosial dumping gir resultater og etaten har gjennomført både tilsyn, informasjons- og veiledningstiltak og samarbeid med eksterne aktører nasjonalt og internasjonalt.

Hovedtyngden av tilsyn er rettet mot byggenæringen, verfts- og næringsmiddelindustrien, renhold, overnattings- og serveringsvirksomhet samt transport. Arbeidstilsynet avdekker sosial dumping og utnyttelse av utenlandske arbeidstakere i flere næringer enn tidligere, noe som viser at vår innsats er viktig.

Den seriøse delen av bransjene ønsker vår innsats velkommen.

ID-KORT

I 2011 ble det gitt 961 pålegg om ID-kort. Til tross for de mange påleggene erfarer Arbeidstilsynet at et stort flertall av virksomhetene i bygg- og anleggsnæringen ved utgangen av 2011 hadde ID-kort for sine arbeidstakere.

Ordningen bidrar til å gjøre næringen ryddigere og legger grunnlaget for bedre og lovlige arbeidsforhold. I 2011 ble det utstedt 118 310 nye kort (nye og fornyelser av tidligere utstedte kort).

I 2012 skal det jobbes med å få på plass en godkjenningsordning for renholdsbransjen.

“ **Systematisk HMS er det mest grunnleggende i det å skape et trygt og sikkert arbeidsmiljø.** ”

VISSTE DU AT

Mangel på systematisk HMS-arbeid er den vanligste årsaken til pålegg fra Arbeidstilsynet. I 2011 ble nærmere 4000 pålegg gitt fordi arbeidsgiver ikke har det mest elementære på stell.

I tilsyn mot sosial dumping i 2011 stanset Arbeidstilsynet arbeidet i byggevirksomheter 296 ganger. De fleste stansingene skyldes akutt fare for liv og helse.

Alle som driver med utleie av arbeidskraft i Norge (*bemanningsforetak*) skal være registrert hos Arbeidstilsynet.

ARBEIDSTID

FORSVARLIG BALANSE MELLOM ARBEID OG FRITID

Arbeidstilsynet har i 2011 hatt fokus på arbeidstid i flere bransjer, og har avdekket mange alvorlige og systematiske brudd på arbeidsmiljølovens arbeidstidsregler. Det kan være skadelig for helsen å jobbe for mye. Lange arbeidsdager over tid kan gi økt risiko for psykiske plager, muskel- og skjelettplager og hjerte-karsykdommer. I mange tilfeller kan uforsvarlige arbeidstidsordninger utgjøre en sikkerhetsrisiko.

INNLEIE/UTLEIE AV ARBEIDSKRAFT

Arbeidstilsynet styrket i 2011 kontrollen med arbeidsforhold i bemanningsforetak og virksomheter som leier inn arbeidskraft. Etaten har gjennomført over 400 tilsyn i en rekke bransjer, blant annet helse- og sosial, renhold, byggevirksomhet og overnatting- og servering. Det ble gitt reaksjon i 67 prosent av tilsynene.

Flere hundre timer overtid ut over det som er lovlig i løpet av et år, mange doble vakter over lange perioder og arbeidsøkter som er så lange at det er uforsvarlig. Det er funnet som Arbeidstilsynet har gjort hos utleiende og innleiende.

Tilsynene har vist at virksomheter som leier ut eller leier inn arbeidskraft har utfordringer, og etaten har blant annet avdekket alvorlige og systematiske brudd på arbeidsmiljølovens arbeidstidsregler over lang tid. Men det sterke søkelyset på temaet har bidratt til økt fokus på de utleide arbeidstakernes betingelser.

LEGERS ARBEIDSTID

“Selv om legene har spesielle avtaler som unntar dem fra deler av arbeidstidsbestemmelsene, gjelder likevel kravet om at arbeidstiden skal være forsvarlig.”

Arbeidstilsynet foretok i 2011 stikkprøver og tilsyn ved fem sykehus for å undersøke om legers arbeidstid er forsvarlig. Stikkprøvene viste at sykehusene har for dårlig oversikt over hvor mye legene jobber. Sykehusene mangler også rutiner for å registrere, kontrollere og vurdere legenes arbeidstid.

Helseforetakene fikk spørsmål om overtid registrert som tilfeldig overtid, utrykning på vakt og uforutsette vakter per uke i perioden 1. april – 1. juni 2011. Arbeidstilsynet ba også om at ledelsen ved helseforetakene, i samarbeid med verneombud og hovedtillitsvalgte for legene, gjennomgikk og kommenterte opplysningene.

Bakgrunnen for at Arbeidstilsynet satte i gang disse tilsynene, var indikasjoner både fra egne tilsyn og fra media, om at legers arbeidstid og overtidsbruk kan være uforsvarlig.

VISSTE DU AT

Lange arbeidsdager over tid kan gi økt risiko for psykiske plager, muskel- og skjelettplager og hjerte- karsykdommer.

Uforsvarlige arbeidstidsordninger kan i mange tilfeller utgjøre en sikkerhetsrisiko.

De som har skift eller turnusarbeid har økt risiko for å skade seg på jobb.

De som har lange arbeidsuker skader seg oftere enn andre.

ENGASJERT ALLE SKAL BIDRA TIL ET
GODT ARBEIDSMILJØ

“ Du bidrar til å skape arbeidsmiljøet for deg og dine kollegaer.”

Det er arbeidsgiver som har ansvar for at arbeidsmiljøet i virksomheten er fullt forsvarlig.

Vibeke Øyrås i G-MAX ble kåret til Norges beste kollega og fikk en drømmestart på arbeidsdagen torsdag 17. februar. Folk fra hele landet nominerte kollegaer de mente fortjente en skikkelig hyllest for sin innsats for arbeidsmiljøet - og det var mange gode kandidater, men valget falt altså på Vibeke Øyrås.

ENGASJEMENT

Arbeidstilsynet gjennomførte i 2011 kampanjen «Gode kolleger – en del av jobben». Målet var å skape et bredt engasjement om arbeidsmiljø og utfordre hver enkelt til å ta ansvar og bli bevisst egen påvirkningskraft. Med budskapet «Du bidrar til å skape arbeidsmiljøet for deg selv og dine kolleger» ønsket etaten å appellere til den enkelte om å bli bevisst sitt ansvar og sine muligheter for å gjøre en forskjell i arbeidsmiljøet. Arbeidstakere som er bevisste og har kunnskap vil også kunne stille relevante krav til sitt arbeidsmiljø.

Kampanjen fikk mye oppmerksomhet og kampanjnettstedet godkollega.no hadde om lag 45 000 besøkende i løpet av de fem ukene den varte. Informasjon om kampanjen ble i tillegg spredt via radiospotter på P4, nettannonser og annonser på Spotify. Arbeidstilsynet lanserte sin facebookside ved åpningen av kampanjen, noe som bidro til å gi Arbeidstilsynets satsing på sosiale medier en pangstart. Kampanjen ble avsluttet med kåring og film med «Norges beste kollega» som ble vist fem ganger på TV2.

HELSEFREMMEDE ARBEIDSPASSER

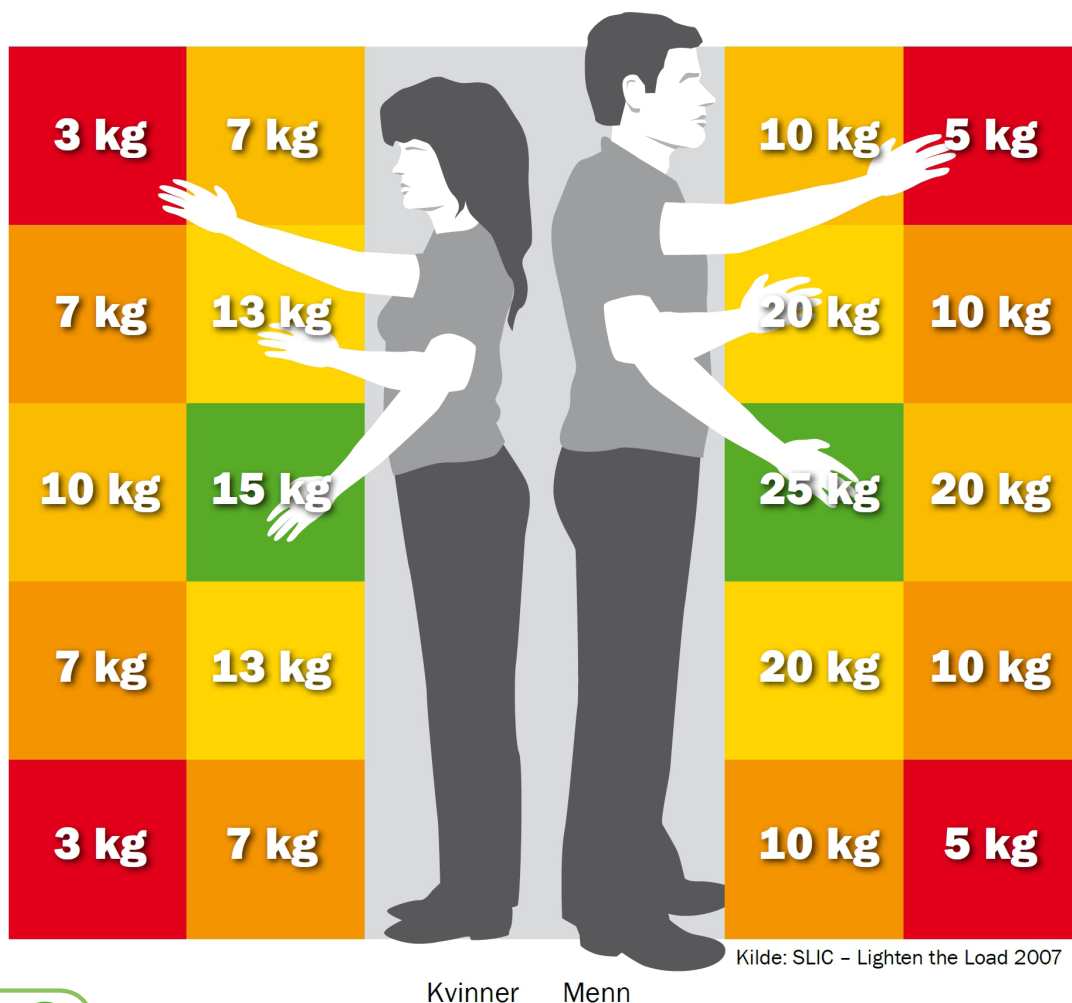
Helsefremmende arbeidsplasser skapes gjennom en kombinasjon av å:

- ✔ Organisere arbeidet bedre
- ✔ medvirke aktivt
- ✔ motivere til personlig utvikling
- ✔ styrke ansattes mestringsfølelse og skape et meningsfylt arbeid

Som ansatt har man en plikt til aktivt å medvirke til å skape et godt og sikkert arbeidsmiljø, men det er arbeidsgiver som har ansvaret.

Stående arbeid - løft
 Vurderingsmodell for stående arbeid og løft.
 Flere vurderingsmodeller for helsemessig risiko finnes på Arbeidstilsynets nettsider.

VISSTE DU AT

Arbeidstilsynet åpnet sin side på Facebook i januar 2011, og har i dag ca. 3400 tilhengere.

Arbeidstilsynet hadde over 14 500 medieoppslag i 2011, en økning på ca. 5000 fra året før.

Arbeidstilsynet i 2011 har distribuert ca. 80 000 trykte publikasjoner

www.arbeidstilsynet.no hadde ca. 2,4 millioner besøk i 2011.

Nettstedet regelhjelp.no i 2011 hadde ca. 235 000 besøk. Regelhjelp.no gjør det enklere for virksomheter å finne frem i regelverket.

FØRE VAR

Arbeidstilsynet gjennomførte flere prosjekter i 2011 som hadde fokus på å redusere arbeidsrelaterte helseplager. Prosjektet «Føre var» gjennomførte i fjor mer enn 1700 tilsyn for å bidra til å forebygge muskel- og skjelettplager. Tilsynene ble blant annet gjort i barnehager, bygg- og anlegg og overnattings- og serveringsvirksomhet. Inntrykket fra disse tilsynene er at det gjøres mange gode tiltak ute i virksomhetene for å forebygge muskel- og skjelettplager og annen sykdom og skade. Utfordringen er at mange av disse tiltakene ofte iverksettes etter at skade og sykdom har oppstått. Virksomhetene er dermed ikke nok føre var.

ARBEID FOR HELSE

I prosjektet «Arbeid for helse» førte Arbeidstilsynet i 2011 i overkant av 700 tilsyn. Vårt mål var å bidra til å forebygge helseskadelige psykiske belastninger. Tilbakemeldingene fra virksomhetene er at vår innsats har ført til høyere bevissthet om hvordan de bør arbeide for å sikre et godt organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø.

UNGDOM SKAL KJENNE SINE RETTIGHETER OG PLIKTER I ARBEIDSLIVET

VISSTE DU AT

Arbeidstilsynet gjennomførte om lag 670 tilsyn i 2011 med tema øke arbeidsmiljøkunnskapen til unge arbeidstakere.

I tilsynene ble det gitt flest pålegg om manglende arbeidsavtaler, mangler ved arbeidsavtaler og manglende mulighet til å avvikle pauser ved alenearbeid.

Arbeidstilsynet deltok på 13 utdanningsmesser over hele landet, som til sammen ble besøkt av nesten 100.000 ungdommer.

Det ble gjennomført tilsyn i 100 ungdomsbedrifter i videregående skole i 2011.

Det ble gjennomført egne tilsyn rettet mot virksomheter med lærlinger, blant annet innenfor elektrobransjen og bilverksteder.

GOD START

Årets nyskaping innen arbeidet med å øke ungdommers kunnskap om arbeidsmiljø, plikter og rettigheter, var å gå på tilsyn i ungdomsbedrifter. 100 ungdomsbedrifter ble besøkt, og da Arbeidstilsynet banket på døra, måtte de – som alle andre virksomheter – vise frem gyldige arbeidsavtaler, forklare hvilke rutiner de har for å følge opp de som blir syke eller skadet, og hvordan de håndterer eventuelle konflikter.

– Tilbakemeldingene fra både lærere og ungdomsbedriftene selv er at det var svært nyttig å få tilsyn, og at dette må vi fortsette med. Ikke bare gjennom tilsyn, men også ved at vi kommer og holder innlegg og foredrag om helse, miljø og sikkerhet, og arbeidsmiljølovens sentrale bestemmelser, sier prosjektleder for «Rett start for unge arbeidstakere», Jon Helge Vaeng.

Tilsynene kom i stand gjennom et samarbeid med Ungt Entreprenørskap, og var en av de viktigste aktivitetene i prosjektet «Rett start for unge arbeidstakere». Gjennom disse tilsynene tok Arbeidstilsynet Ungt Entreprenørskaps ambisjoner om å skape en reell opplevelse av å etablere, drive og avvikle en bedrift på alvor. En av de viktigste premissene ungdomsbedriftene må forholde seg til, i liket med alle bedrifter i Norge, er arbeidsmiljøloven. Unge bedriftseiere er derfor en viktig målgruppe for Arbeidstilsynets satsing mot ungdom.

Disse tilsynene skapte høy medieoppmerksomhet og har gitt økt bevissthet både hos fremtidige arbeidstakere og hos skoleeiere om HMS i utdanningen.

“Arbeidstilsynet er en forebyggende etat, og satsingen på å gi de unge økt kunnskap om rettigheter og plikter i arbeidslivet er en viktig del av det forebyggende arbeidet vi gjør.”

UTDANNINGSMESSENE

Prosjektet «Rett start for unge arbeidstakere» deltok i 2011 på utdanningsmesser over hele landet. Over 100.000 ungdommer besøkte messene, og Arbeidstilsynet fikk mange gode tilbakemeldinger på sin stand fra både elever, studenter og lærere.

På standen kunne ungdom få med seg nyttige brosjyrer, samt at de kunne stille Arbeidstilsynets ansatte spørsmål om arbeidsmiljø. Arbeidsavtaler er et tema som særlig går igjen.

Elever og studenter gir tilbakemelding om at de vi ha nytte av denne kunnskapen både i sommerjobber, bijobber og i det ordinære arbeidslivet etter fullført utdanning.

ADRESSE:

Statens Hus
Prinsens Gate 1
7468 Trondheim
Telefon: (47) 815 48 222
Fax: (47) 73 19 97 01

post@arbeidstilsynet.no
www.arbeidstilsynet.no